

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ

ΟΙ ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΙ ΤΗΣ ΛΗΜΝΟΥ

ΚΑΤΑ τὸν 2ον καὶ 3ον μ. Χ. αἰῶνα ἤκμασεν ἡ ἐκ Λήμνου καταγομένη οἰκογένεια τῶν Φιλοστράτων, ἡ ὁποία παρέσχε τὸ μοναδικὸν ἀληθῶς φαινόμενον τῆς ἐμφανίσεως κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τεσσάρων μελῶν αὐτῆς, πάντων διαπρεπῶν φιλοσόφων καὶ συγγραφέων.

Ὁ **πρῶτος Φιλόστρατος** ἦτο υἱὸς Βήρου καὶ ἔζησε κατὰ τὸν 2ον μ. Χ. αἰῶνα, πιθανώτατα ἐπὶ τοῦ Ρωμαίου Αὐτοκράτορος Νέρβα. Δυστυχῶς πολλὰς εἰδήσεις περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ δὲν ἔχομεν, τοῦτο μόνον γινώσκοντες ὅτι ὑπῆρξε σοφιστὴς διάσημος, ἔξασκήσας τὸ ἔργον τοῦτο ἐν Ἀθήναις, ἐνθα κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἡ ἀναγεννηθεῖσα σοφιστικὴ ἐπιστήμη διετέλει ἐν πλήρει ἀκμῇ. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ διεσώθη μέχρις ἡμῶν ὁ διάλογος «Νέρων», θεωρούμενος μέχρι τινὸς ὡς ἔργον τοῦ Λουκιανοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ, ἀπερ ἀποδίδονται εἰς αὐτόν, ἄλλα μὲν ἀπωλέσθησαν, ἄλλα δὲ πιθανῶς ἀνήκουσιν εἰς τὸν τρίτον Φιλοστρατον. Τὸ διασωθὲν συγγραμμάτιον μετὰ περισσοῦς καλλιτείας καὶ εὐφυΐας γεγραμμένον περιέχει διάλογον τοῦ Δημνίου Μενεκράτους πρὸς τὸν στωϊκὸν φιλόσοφον Μουσώνιον Ροῦφον περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Νέρωνος μελετηθείσης τομῆς τοῦ Ἴσθμου τῆς Κορίνθου.

Ὁ υἱὸς αὐτοῦ **Φλάβιος Φιλόστρατος** ὑπῆρξε κατὰ πολὺν ὑπέροχος τοῦ πατρὸς καὶ ἐγένετο ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων σοφιστῶν τῶν χρόνων ἐκείνων. Σπουδάζας κατ' ἀρχὰς παρὰ τῷ ἰδίῳ πατρί, ἤκουσεν ἔπειτα μαθήματα καὶ παρ' ἄλλων διασημῶν σοφιστῶν: τοῦ Πρόκλου, Ἀντιπάτρου καὶ Ἰπποδρόμου· διελθὼν δὲ πάντα τὰ στάδια τῆς ἐπιστήμης, ἐδίδαξε πρῶτον ἐν Ἀθήναις, εἶτα δὲ μετέβη εἰς Ρώμην, ὅπου τῇ συστάσει τοῦ φίλου καὶ διδασκάλου του Ἀντιπάτρου, παιδαγωγοῦ τῶν τέκνων τοῦ τότε Αὐτοκράτορος Σεπτιμίου Σεβήρου ἐγνώρισε τοῦτον καὶ συνεδέθη στενῶς πρὸς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, καταταχθεὶς εἰς τὴν

χορείαν τῶν ρητόρων, σοφιστῶν καὶ λοιπῶν διαπρεπῶν ἀνδρῶν, ἧτις ἐκόσμηι τὴν αὐλήν τῆς αὐτοκρατείας Ἰουλίας Δόμνης.

Συγγραμματα τοῦ Φιλοστράτου τούτου ἀναμφισβητήτως ἀνήκοντα αὐτῷ εἶναι οἱ «Βίοι Σοφιστῶν» καὶ «Τὰ εἰς τὸν Τυανέα Ἀπολλώνιον» ὅπερ συνέγραψεν ἐντολῇ τῆς Αὐτοκρατείας, ἧτις ἔτρεφε μεγίστην ὑπόληψιν εἰς τὴν Πυθαγόρειον φιλοσοφίαν, τῆς ὁποίας, ὅπως καὶ τῆς Ἰνδικῆς, ἐνθερμος ὀπαδὸς ὑπῆρξεν ὁ Ἀπολλώνιος. Οὗτος ἠκμασεν ἓνα περίου αἰῶνα πρὸ τοῦ Φιλοστράτου καὶ περιηγήθη τὴν Ἄπω Ἀνατολήν καὶ ἔλαβε γνῶσιν τῆς θεοσοφίας τῶν Μάγων καὶ Βραχμάνων, ἀπέλαυε δὲ φήμην ἀγίου καὶ θαυματουργοῦ καὶ ἠξιούτο θείας τιμῆς, περὶ τούτου δὲ μαρτυρεῖ ἡ εἰκὼν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν ὁ Σεβῆρος ἔστησε μετὰ τῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ Ὁρφέως ἐν τῷ ἱερῷ τῶν Λατῆρων.

Τὸ ἕτερον τῶν ἔργων τοῦ Φιλοστράτου οἱ «Βίοι Σοφιστῶν» εἶναι ἀσυγκρίτως μείζονος σημασίας, καθόσον ἐν τούτῳ ἀφηγεῖται τὸν βίον τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ συγχρόνων αὐτῷ σοφιστῶν, εἶναι δὲ πράγματι ἡ μόνη καὶ σπουδαιότατη πηγή διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς σοφιστικῆς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἐκ τῶν ἄλλων συγγραμμάτων τοῦ Δημνίου φιλοσόφου, τοῦ «Ἡρωϊκοῦ», ἐν τῷ ὁποίῳ ἐνδιατρίβει περὶ τῶν Ὀμηρικῶν ἡρώων, τοῦ «Γυμναστικοῦ», δι' οὗ θέλει νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς ἔνεκα τῆς ἀκολασίας ἀποχαυνωθέντας τότε νέους τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν γυμναστικὴν, καὶ τῶν «Ἐπιστολῶν», αἵτινες εἶναι 73 τὸν ἀριθμὸν, τὰ μὲν δύο πρῶτα πιθανώτατα ἀνήκουσιν εἰς τὸν Φιλόστρατον, ἐκ δὲ τοῦ τρίτου μόνον ἐπιστολαὶ τινες φαίνεται ὅτι εἶναι ἔργον αὐτοῦ, προσιδιάζουσαι εἰς τὸν χαρακτήρα καὶ τὸ ὕφος του. Ὁ Φώτιος ἐξαίρει τὰ συγγραμματα τοῦ Φιλοστράτου λέγων ὅτι εἶναι «τὴν φράσιν ἐλίχαρις τε καὶ ἀφοριστικὸς καὶ βρῦων γλυκύτητος καὶ τῷ ἀρχαϊσμῷ καὶ ταῖς καινοπρεπεστέραις τῶν συντάξεων ἐμφιλοτιμούμενος».

Γαμβρὸς τούτου κατὰ τὸν Σουΐδαν ἐγένετο ὁ **τρίτος Φιλόστρατος**, υἱὸς τοῦ Νερβιανοῦ καὶ ἀνεψιὸς τοῦ Φλ. Φιλοστράτου, γεννηθεὶς περὶ τὰ τέλη τοῦ 2ου αἰῶνος μ. Χ. καὶ ἀκολουθήσας τὸ ἐπάγγελμα τῶν προγόνων, εἰς τὸ ὁποῖον διεκρίθη διδάσκων ἐν Ἀθήναις. Πόσον ἐξετιμᾶτο ὁ ἀνὴρ δεικνύει ἡ εἰδησις ὅτι ἐν ἡλικίᾳ 24 ἐτῶν ἔτυχε παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Καρακάλλα (211-217) **ἀτέλειαν λειτουργειῶν** ἧτοι ἀσυδοσίαν καὶ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ παντὸς φόρου. Οὐδὲν ἄλλο περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ γινώσκουμεν, εἰμὴ ὅτι τὰ τελευταῖα του ἔτη διήγαγεν ἐν Λήμνῳ, ὅπου ἀπέθανε καὶ ἐτάφη.

Ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ τὸ μόνον περισωθὲν εἶναι αἱ «Εἰκόνες», παρουσιάζουσαι ὄλως ἰδιαιτέρον εἶδος τῆς σοφιστικῆς, ἧτις μετὰξὺ τῶν ἄλλων μέσων ἀσκήσεως ὡς ἔξοχον προγύμνασμα θεώρει καὶ τὴν περιγραφὴν εἰκόνων καὶ ἔργων τέχνης καθόλου, περιέχει δὲ τὸ ἔργον τοῦτο θαυμασίαν περιγραφὴν 64 εἰκόνων λαμπρᾶς ἐν Νεαπόλει πινακοθήκης.

Τοῦ Φιλοστράτου τούτου ἔγγονος καὶ τελευταῖος ἐκ τῶν διαπρεψάντων ἐν τῇ φιλοσοφικῇ ταύτῃ οἰκογενεῖα εἶναι **Φιλόστρατος ὁ τέταρτος**, τοῦ ὁποίου διεσώθη συγγραμμάτιον, ἐπιγραφόμενον ἐπίσης «Εἰκόνες», ἐν ᾧ ὁ συγγραφεὺς ἠθέλησε νὰ μιμηθῇ τὸν Πάππον, ἀλλ' ὑπολείπεται αὐτοῦ οὐ μόνον διότι ἡ περιγραφή δὲν χωρεῖ μετὰ τῆς αὐτῆς δεξιότητος, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν παρέχει τὴν ἀληθινὴν ἐντύπωσιν πιστῆς καὶ ἀκριβοῦς περιγραφῆς· ὅπως δὲ ὅμως καὶ τὸ ἔργον τοῦτο δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητον καὶ καταδεικνύει ὅτι καὶ οὗτος εἶχε τὴν ἰδιάζουσαν εἰς τοὺς Φιλοστράτους συγγραφικὴν ἰδιοφυῖαν.

Τοσαῦτα εἶναι ὅσα γινώσκωμεν περὶ τῆς φιλοσοφικῆς ταύτης οἰκογενεῖας τῶν Λημνίων Φιλοστράτων, τῶν ὁποίων αἱ συγγραφαὶ δὲν περιέχουσι σοφιστικὸν κόμπον καὶ κενότητα φράσεων, ὡς συνήθως συνέβαινε παρὰ τοῖς σοφισταῖς, ἀλλ' ἐγκλείουσι σπουδαίας καὶ πολυτίμους εἰδήσεις, ἐνδιαφερούσας πάντα ἐπιθυμοῦντα νὰ νοήσῃ ἐπακριβῶς τὸν βίον τῶν χρόνων ἐκείνων. Δυστυχῶς τὰ πλείστα τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν κατεστράφησαν, ἀλλὰ καὶ ἐκ μόνων τῶν περισωθέντων κρίνων τις, δὲν δύναται εἰμὴ νὰ θαυμάσῃ τὸ μακρὸν καὶ περισπούδαστον φιλολογικὸν ἔργον τῆς οἰκογενεῖας τῶν Φιλοστράτων, συντελεσθὲν καθ' ἣν μάλιστα ἐποχὴν ἡ Ἑλλάς εὕρισκετο ἐν πλήρει παρακμῇ καὶ καταπτώσει.

Ἐν Ἀθήναις, Ἰούνιος 1916

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ Σ. ΚΑΡΑΒΙΑΣ

Κοπλιμέντο εἰς γεροντοκόρην

Δεσποινίς Πελαγία. — Εἰς τοὺς χοροὺς ἡμπορῶ νὰ πηγαίνω ἰατρὸς ;
Ἰατρὸς. — Νὰ σὰς πῶ, σεῖς ἔχετε ἀνάγκην νὰ κινήσθε, γιατί ἡ ἀκνησία σὰς βλέπτει. Καλλίτερα νὰ τοὺς ἀποφεύγετε.